

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2024-09-13
Diarienummer 2019-3452

Handläggare
Ann-Sofie Ahlgren
Telefon: 031-368 39 05
E-post: ann-sofie.ahlgren@miljo.goteborg.se

Yttrande till stadsbyggnadsnämnden över förslag till detaljplan för skola, förskola och bostäder väster om Ebbe Lieberathsgatan, Krokslätt, SBF-2023-00497

Förslag till beslut

Miljö- och klimatanämnden tillstyrker fortsatt planarbete under förutsättning att förvaltningens synpunkter beaktas.

Sammanfattning

Detaljplanen syftar till att möjliggöra att området omvandlas från industri och verksamhetsområde till ett område med blandad stadsbebyggelse. Planområdet utgörs idag till stor del av byggnader och hårdgjorda ytor. Planens primära syften är att lösa bristen på utbildningslokaler och bostadsnära park, samt möjliggöra för idrottshall och bostäder med tillhörande gång- och cykelvägar. Planen syftar också till att skapa möjligheter att uppfylla intentionerna i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030.

Miljöförvaltningens synpunkter

Ljudmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att hastighetsgränser behöver sänkas inom och i angränsning till planområdet, som ett effektivt sätt att minska bullernivåer inom planområdet och minska behovet av höga bullerskyddsskärmar vid skolgården. Miljöförvaltningen bedömer att ambitionen att 50 procent av skolgården ska klara en bullernivå under 50 dBA behöver höjas till att vara i linje med Göteborgs Stads riktlinje för hantering av trafikbuller på skolor och förskolors friytor.

Naturmiljö: Miljöförvaltningen bedömer att den branta slänten i sydvästra planområdet ska få användning *Natur* och skyddas från ingrepp. I naturvärdesinventeringen har den klassats med naturvärdesklass 2, och i planförslaget föreslås användningen *Skola*.

Miljöförvaltningens samtliga synpunkter beskrivs under rubriken Förvaltningens synpunkter sist i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens synpunkter.

Bedömning ur social dimension

Barnkonventionen är svensk lag sedan 2020, vilket innebär att barns rättigheter ska tillgodoses genom hela processen när den byggda miljön planeras och utformas för att kunna skapa goda livsmiljöer för alla barn. Detaljplanen bedöms kunna medföra positiva konsekvenser för barn i området.

Närheten till nya skolor bedöms ge möjligheter att förenkla barns, ungas och barnfamiljers vardag. Ombyggnad av trafikmiljön med planerad lägre hastighet minskar inte bara behovet av höga bullerskyddsskärmar utan ökar också säkerheten för oskyddade trafikanter, i synnerhet skolbarn. Då nya offentliga miljöer som skola och park tillskapas underlättas också möten i grannskapet, liksom möjligheten till utomhusvistelse för mindre barn.

Bilaga

Länk till planhandlingarna på www.goteborg.se.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har beslutat att genomföra samråd för detaljplan för skola, förskola och bostäder väster om Ebbe Lieberathsgatan, inom stadsdelen Krokslätt. Stadsbyggnadsnämnden har gett miljö- och klimatinämnden möjlighet att lämna synpunkter på förslaget till detaljplan senast den 27 augusti 2024.

Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 27 september 2024 för behandling i miljö- och klimatinämnden den 24 september 2024.

Förvaltningen har bedömt förslagets miljö- och hälsoskyddsaspekter och tagit fram detta förslag till yttrande till stadsbyggnadsnämnden.

Beskrivning av ärendet

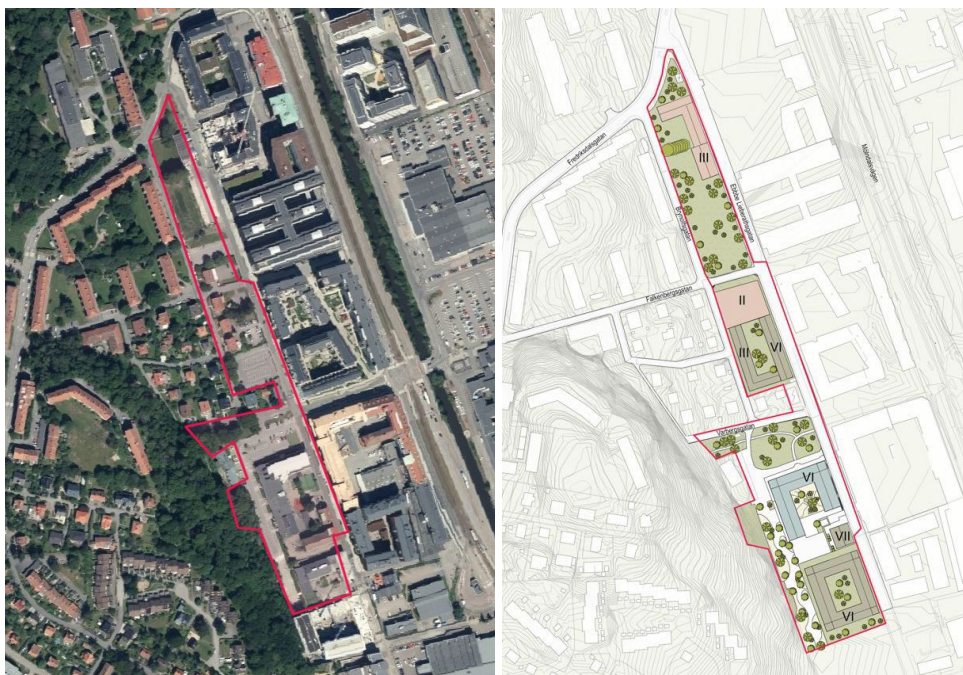
Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en omvandling från industri och verksamheter till ett område med bostäder och service, vilket bedöms medföra mindre störningar till omgivningen och mindre utsläpp till mark och luft. Planens primära syfte är att lösa bristen på utbildningslokaler och bostadsnära park, samt möjliggöra för idrottshall och bostäder med tillhörande gång- och cykelvägar.

I planområdets norra del, mellan Ebbe Lieberathsgatan och Brynolfsgatan, föreslås en skola, alternativt en förskola, i tre till fyra våningar. Söder om skolan möjliggörs en idrottshall för både skolidrott och föreningar. Intill idrottshallen föreslås bostäder i hus med tre till sex våningar.

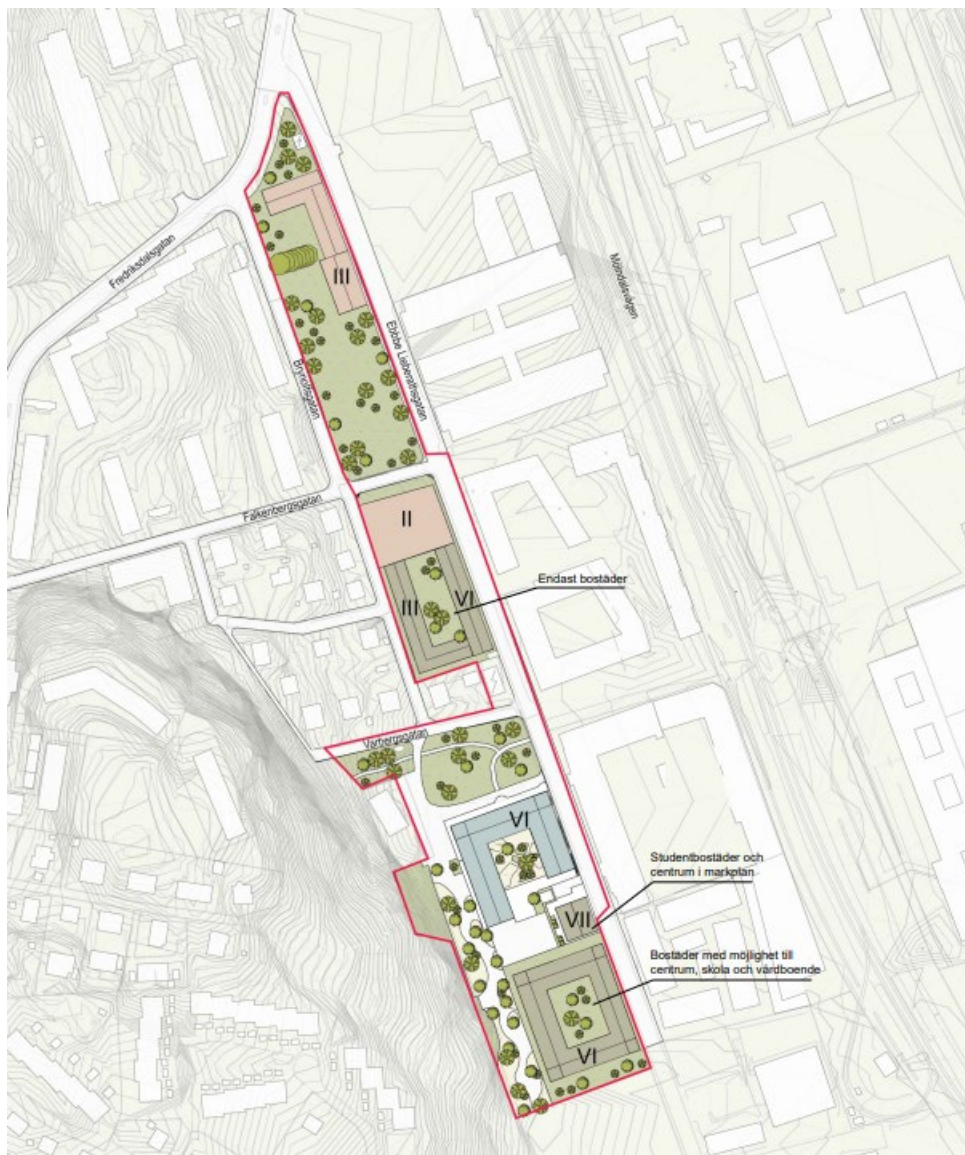
I höjd med Varbergsgatan planeras en bostadsnära park. I områdets södra del möjliggörs skola, äldreboende, studentbostäder och centrumändamål.

Planområdet är beläget vid Ebbe Lieberathsgatan, cirka 3,5 kilometer söder om Göteborgs centrum, strax norr om gränsen till Mölndals stad.

Området före och efter planens genomförande.

Illustrationsbild med parker, bostäder, skolor och centrumverksamheter.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning av planförslagets effekter på miljö och hälsa

Nedan sammanfattas de bedömningar som stadsbyggnadsförvaltningen gjort rörande de viktigaste miljö- och hälsoaspekterna av planförslaget

Allmänt

Planen syftar till att skapa möjligheter att uppfylla intentionerna i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030, bland annat utifrån programmets delmål att skydda arters livsmiljöer, öka biologisk mångfald, minska klimatpåverkan från transporter, säkra en god ljudmiljö och tillgång till grönområden.

Luftmiljö

Luften i de sydöstra delarna av Göteborg påverkas mycket av emissionerna från trafiken på E6, men även från Mölndalsvägen och Göteborgsvägen.

En luftmiljöutredning har genomförts under hösten 2023. Beräknade halter av kvävedioxid och partiklar har jämförts med gällande miljökvalitetsnormer samt

nationella och lokala miljö kvalitetsmål. Halterna av kvävedioxid och partiklar underskrider miljö kvalitetsnormerna för luft i utredningens nollalternativ. Resultaten visar att nationella och lokala miljö kvalitetsmål klaras, undantaget det nationella miljö kvalitetsmålet där 98-percentilen av timmedelvärde för kvävedioxid överskrider. Beräkningarna visar att miljö kvalitetsnormer för luft klaras med marginal. Även de lokala miljömålen gällande luft för Göteborgs Stad klaras.

Att miljö kvalitetsmålet för timmedelvärde av kvävedioxid ($60 \mu\text{g}/\text{m}^3$) inte klaras någonstans i området beror på att den bakgrundshalt som använts är skattad till just $60 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Bakgrundshalten bygger på den senast tillgängliga mätdata, från åren 2018–2021.

Markmiljö

En historisk undersökning visar att det funnits förorenande verksamheter främst inom den södra delen av planområdet. Marken i den södra delen bedöms kunna vara påverkad av äldre industrier. Föroreningar bedöms bestå av klorerade och aromatiska lösningsmedel och kemikalier samt tungmetaller i mark och grundvatten, då det hanterats stora mängder inom och öster om detaljplaneområdet. Dessutom bedöms det finnas oljor både från verksamheter inom och utanför detaljplaneområdet, tungmetaller (framförallt bly) och PAH, fyllnadsmassor och tjärasfalt.

Inför planens granskningsfas behöver föroreningssituationen klargöras genom en översiktlig provtagning. Syftet är att klargöra om det finns mer omfattande föroreningar från tidigare verksamheter samt att översiktligt undersöka mark och asfalt. Även åtgärder och vem som ansvarar för vad kommer att behöva klargöras i senare skede.

Ljudmiljö

En bullerutredning har genomförts för planen. Planområdet är utsatt för vägtrafikbuller i alla väderstreck. Relativt höga bullernivåer kommer även från spårvagns- och tågtrafik. Områdets många hårdgjorda ytor bidrar till bullernivåerna.

Skolbyggnaden placeras i nordöstra delen av området, med långsidan parallellt med Ebbe Lieberathsgatan. Husets placering bidrar till att skärma trafikbuller. Utredningen utgår från att minst 50 procent av skolgårdens yta ska ha en dygnsekvivalent ljudnivå mindre än eller lika med 50 dBA. Ljudnivåer vid fasad utmed entréplan mot skolgård klarar naturvårdsverkets riktvärden med antagna bullerskyddsåtgärder.

Utdrag ur bullerutredning, skolbyggnad och gård inom Krokslätt 708:511. Till vänster, bullernivåer vid olika våningshöjder. Till höger, ekvivalent ljudnivå på skolgård med föreslagna bullerskärmar.

Planen säkerställer en god ljudmiljö med planbestämmelser som motsvarar riktvärdena för bostäder i trafikbullerförordningen¹. Enligt bullerutredningen kommer det finnas gott om ytor som klarar riktvärdet om ljudnivå på uteplats inom hela planområdet, där gemensam uteplats kan ordnas.

Parken kantas av gator i norr, öster och söder samt delas av en gata i väster. Detta medför att parken är bullerutsatt, främst i östra delen.

Dagvatten

Parken är en så kallad bostadsnära park som ska möta områdets behov av rekreativa miljöer och förstärka grönstrukturen. Parken kommer att omfatta cirka 2400 kvadratmeter. Nya vegetationsytor ersätter de hårdgjorda parkeringsplatserna med grönytor samt funktioner för att ta hand om och rena dagvatten.

Dagvatten behöver fördröjas för att minska belastningen på ledningsnätet och recipienten. Inom kvartersmark beräknas det sammanlagda behovet av att fördröja vatten till cirka 200 kubikmeter inom en yta av 580 kvadratmeter, fördelat på olika delområden.

Det dimensionerande flödet inom allmän plats ökar relativt lite. I de flesta delområden bidrar exploateringen till att flödet minskar. Endast för skolområdet i norra delen av planen förväntas flödet öka. Därför behöver cirka 30 kubikmeter vatten fördröjas på allmän plats.

Föroreningshalter och mängder har beräknats före exploatering, efter exploatering samt efter exploatering med rening. Både före och efter exploatering överskrider riktvärden för fosfor (P), koppar (Cu), zink (Zn), krom (Cr) och suspenderat material. Med avseende på miljökvalitetsnormerna bedöms planen inte påverka statusen för Mölndalsån eller Rivö fjord negativt. Efter rening i biofilter eller makadamdike uppnås samtliga riktvärden.

Dagvatten skall i första hand tas omhand inom den fastighet där det genereras. Olika lösningar föreslås för de olika fastigheterna. Inom Krokslätt 35:14 och 35:9 föreslås svackdike och underliggande fördröjningsmagasin.

Dagvatten- och skyfallsutredningen kommer att uppdateras efter samrådet, då justeringar av bebyggelsen gjorts.

Naturmiljö

En naturvärdesinventering har utförts. Inventeringen omfattar detaljplaneområdet och ytor utanför detta. Naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 2, 3 och 4 och värdeelement i form av död ved, levande grova ädellövträd och en berghäll har identifierats i inventeringen. Naturvärdesobjekt 2 och 3 ligger huvudsakligen utanför planområdet. Naturvärdesinventeringen pekar också ut en trädrad i områdets norra sida som naturvärdesobjekt 4. Trädraden ska tidigare ha hängt ihop med en längre trädrad utmed Ebbe Lieberathsgatan och klassas därför som biotopskyddad allé. Utifrån historiskt kartmaterial från platsen kan det konstateras att de tidigare träden inte stått vid en väg. De kvarvarande åtta träden bedöms därför inte uppfylla de formella kriterierna för alléträd. Träden kommer oavsett detta att i möjligaste mån skyddas mot skador i samband med kommande arbeten.

¹ [Förordning \(2015:216\) om trafikbuller vid bostadsbyggnader](#) | [Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

Ljudmiljö

Miljöförvaltningen bedömer att ambitionen att 50 procent av skolgården ska klara en bullernivå under 50 dBA behöver höjas till att vara i linje med Göteborgs Stads riktlinje för hantering av trafikbuller på skolors och förskolors friytor⁵. Bullerutredningen och detaljplanen utgår från Naturvårdsverkets vägledning om buller från väg- och spårtrafik på skolgårdar⁶. Dessa behöver också utgå från Göteborgs Stads riktlinje för hantering av trafikbuller på skolors och förskolors friytor. I Göteborgs Stads riktlinje är målet att hela friytan ska ha en ljudnivå som underskrider 50 dBA. Enligt riktlinjen behöver det utredas hur ljudmiljön på skolgården kan komma så nära det som möjligt, om det inte är möjligt att uppnå ljudnivå under 50 dBA på hela friytan.

Miljöförvaltningen bedömer att den skyltade hastigheten på vägarna inom och i angränsning till planområdet behöver sänkas; i synnerhet på Brynolfsgatan, Ebbe Lieberathsgatan och Varbergsgatan, men även på den del av Fredriksdalsgatan som passerar skolan. Miljöförvaltningen bedömer att sänkt hastighet är ett effektivt sätt att minska och hålla nere bullernivåer, både vid fasad, på skol-/förskolegården och inom parken. Det är en viktig åtgärd för att öka andelen av skolgården som uppnår en bullernivå på under 50 dBA samtidigt som behovet av höga bullerskärmar kan minskas. En hastighet på 30 km/h i stället för 50 km/h, minskar beräknade bullernivåer med cirka 4 dBA, vilket är en betydande och klart märkbar förbättring av ljudmiljön. Lägre hastighet ökar också säkerheten för oskyddade trafikanter, i synnerhet skolbarn.

Göteborgs Stad har beslutat om riktlinjer för hastighetsgränser⁷. I riktlinjen står det att vid ombyggnad och nyplanering ska hastighetsgränserna 30, 40 eller 60 km/h eftersträvas. Riktlinjen ger staden möjlighet att skylta om hastighetsgränsen till 30 km/h på gatorna i planområdet. Förutom omskyltning, behöver gatorna utformas så att den lägre hastigheten uppnås (exempelvis med trafik hinder eller avsmalning). Bullerutredningen behöver sedan uppdateras med de lägre hastigheterna för att säkerställa bullernivåerna.

Trafikmätningar från Fredriksdalsgatan och Ebbe Lieberathsgatan visar att hastigheterna redan är låga. Miljöförvaltningen bedömer därför att en sänkning av den skyltade hastigheten till 30 km/h på Fredriksdalsgatan, Ebbe Lieberathsgatan samt Brynolfsgatan är en realistisk åtgärd.

Miljöförvaltningen bedömer att innan höga bullerskyddsskärmar (fyra till fem meter) anges som en möjlig åtgärd, behöver det säkerställas att bygglov kan beviljas för det. Sänks hastigheterna enligt miljöförvaltningens förslag kommer troligtvis behovet av höga bullerskyddsskärmar försvinna.

Dagvatten

Miljöförvaltningen har tagit del av dagvattenutredningen och har inga ytterligare synpunkter i dagsläget.

Naturmiljö

Användningen *Skola* föreslås inom ett naturområde som har naturvärdesklass 2. Detta bedömer miljöförvaltningen som olämpligt, då skol-/förskolegård orsakar omfattande

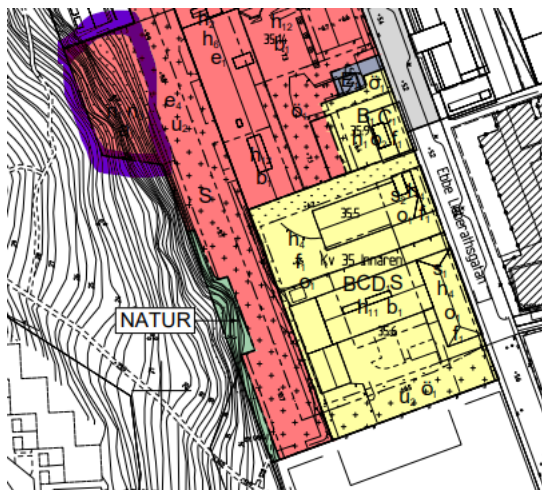
⁵ [Göteborgs Stads riktlinje för hantering av trafikbuller på skolors och förskolors friytor \(goteborg.se\)](https://goteborg.se)

⁶ [Vägledning om buller från väg- och spårtrafik på skolgårdar \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

⁷ Beslut i trafiknämnden 2022-11-25 § 373

slitage på mark och växtlighet. Miljöförvaltningen bedömer att det aktuella området i stället ska få användning *Natur* och skyddas från ingrepp. Det är också ett brant område som gör att det är svårt att använda som skolgård. I naturvärdesinventeringen nämns att byggnation i naturvärdesobjekt 2 skulle innebära en stor förlust av biologisk mångfald.

Objekt i naturvärdesklass 2 är generellt områden av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Därför bedömer miljöförvaltningen att staden generellt bör avstå från att göra intrång i sådana, eftersom värdena är så höga att de inte går att ersätta inom rimlig tid.

Skärmlapp från plankartan där det röda området visar användningen Skola. Den del som är blåmarkerad ingår i naturvärdesklass 2-objektet, vilken miljöförvaltningen bedömer bör bevaras som *Natur* istället.

Miljöförvaltningen bedömer att de åtta lindarna som finns inom planområdet är att beteckna som alléträd eftersom en allé inte behöver vara belägen utmed en väg. Därmed är de skyddade enligt det generella biotopskyddet. Detta framgår också av naturvärdesinventeringen.

Grönytefaktor

Målnivån för grönytefaktor inom aktuell del av staden är 0,35. Detta bör redovisas i planbeskrivningen.

Miljömål

Miljöförvaltningen instämmer i stadsbyggnadsförvaltningens bedömning att planförslaget kan bidra positivt till flera mål i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030⁸. Samtidigt riskerar målet Göteborg har en hög biologisk mångfald att påverkas negativt, eftersom naturvärdesklass 2-objekt föreslås bli skolgård och detaljplanen saknar beskrivning hur alléträden och andra naturvärden ska säkras. Det framgår heller inte på vilket sätt de nya skolgårdarna och den nya parken ska bidra till biologisk mångfald. Miljöförvaltningen bedömer dock att grönskan ökar markant jämfört med nuläget och potentialen är stor för att öka den biologiska mångfalden; detta under förutsättning att naturvärden skyddas och aktiva insatser görs.

⁸ [Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](#)

Peter Berntsson

Tillförordnad direktör

Marcus Jahnke

Avdelningschef